

ӨМНӨХ ҮГ

Нэг. Байгууллагын түүх

Улаанбаатар хотын “Хүүхдийн цэцэрлэгүүдийн хүнсний төвлөрсөн хангамжийн төв” нь анх 1963 онд үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд улс орны хөгжил, хүн амын өсөлтөөс хамаарч цэцэрлэгүүд олноор нэмэгдэн хотын хэмжээнд нэгдсэн нэг хангамжийн газар үйл ажиллагаа явуулахад хүндрэлтэй болсноор 1980 онд дүүргүүдэд “Нэгдсэн хангамжийн газар”-ыг байгуулсан байна.

Төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийн үед дүүргүүдийн цэцэрлэгийн хангамжийн байгууллагууд хэрэгцээт хүнсний материалуудаа албан газарт үйлчлэх дэлгүүрээр дамжуулан авч цэцэрлэгүүдэд тарааж байсан ба хүнсний барааны тээвэрлэлтийг явуулахад дуудлагаар машин авч хэрэглэн гарч буй зардлуудыг улсын нэгдсэн төсвөөс төлж байжээ.

Найрамдлын районы АДХГЗ-ны 1992 оны 07 сарын 16-ны өдрийн 124 дүгээр тогтоолоор улс орон төвлөрсөн төлөвлөгөөт эдийн засгийн харилцаанаас зах зээлийн эдийн засгийн харилцаанд шилжих үед улсын хэмжээний төвлөрсөн хангамжийн газрууд задран улсын цэцэрлэгүүдийн хүнсний хангамж эрс муудаж хүнсний хомсдол үүсч ирсэн учир цэцэрлэгүүдийн хүнсний хангамжийг хариуцсан “Багачууд” компанийг байгуулсан байна.

Тус байгууллага нь анх байгуулагдахдаа складайн үлдэгдэл болон тухайн үед хэрэглэж байсан үндсэн хөрөнгийг үнэлэн банкнаас зээл авч, улсын төсөвт буцаан төлж улмаар зээлийн хөрөнгөөр эргэлтийн хөрөнгө хийж үйл ажиллагаагаа явуулж байжээ. Тухайн үед улс орон нэг ёсондоо хүнсний болон мөнгөний хомсдолд орж байсан учир компани эргэлтийн хөрөнгөтэй болоход хүндрэлтэйг харгалзан үзэж Хятадын арьс ширний компанитай арьс шир нийлүүлэхээр гэрээ байгуулан урьдчилгаа зээл авч эргэлтийн хөрөнгөтэй болсон байна. Улмаар Хятад улсаас шар будаа, цагаан будаа, элсэн чихэр, Оросын холбооны улсаас гурил, масло, хатаасан жимс, цай, хөдөө орон нутгаас мах, сүү, цагаан идээ зэргийг бэлтгэн цэцэрлэгүүдэд нийлүүлэн хэвийн үйл ажиллагааг хангаж байжээ. “Багачууд” компани нь орон тооны хуьд дарга, ня-бо, нярав, жолооч, ачигч, сахиул, үйлчлэгч гэсэн 7 орон тоотойгоор Баянзүрх дүүргийн 24 цэцэрлэгт сурч хүмүүжиж буй 5000 орчим хүүхдийн бие бялдарын болон оюуны хөгжилд онцгой үүрэг гүйцэтгэхүйц эрүүл ахуйн шаардлага бүрэн хангасан илчлэг ихтэй тэжээллэг амин дэмээр баялаг хоол хүнсээр тасралтгүй хангах үйл ажиллагаа явуулж иржээ.

Өнгөрсөн хугацаанд “Балчирхан” Улсын үйлдвэрийн газрын давуу тал нь:

- Байршлын хувьд цэцэрлэгүүдийнхээ дунд бүгдтэй нь утсан холбоогоор харилцах боломжтой
- Төв зам, автобусны буудлын ойролцоо учир биеэр уулзах шаарлагатай хүмүүст чирэгдэл багатай
- Сүүлийн 10 гаруй жил хүүхдүүдийн дунд хүнснээс болж нийтийг хамарсан өвчлөл гарч байгаагүй
- Улсын Их Хурлын Нийгмийн бодлогын байнгын Хорооны Мэргэжлийн хяналтын байгууллагуудаас шалгасан удаа дараагийн шалгалтаар үйл ажиллагаа нь бүрэн хэвшсэн гэсэн үнэлгээ авч байсан
- Сүүлийн 20-иод жилд байгалийн болон малын гоц халдварт өвчин гарч байгаагүй ган зудад нэрвэгдээд байдаггүй малаа эрүүлжүүлэх талаар мал эмнэлгийн байгууллага нь тогтмол сайн ажилладаг Архангай аймгийн Цахир сумыг сонгон байгалийн болон мал аж ахуйн гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүнээ байнга авч хэвшсэн
- Хэрэглэж буй хүнсний бүтээгдэхүүнийг давхар шинжилгээ хийлгэж цэцэрлэгүүдэд хүргэж өгдөг
- Зориулалтын тээврийн хэрэгслээр цэцэрлэгүүдэд хүнсний барааг хүргэдэг ба хүнсний зүйлийг баталгаажуулсан жингээр жигнэн цэцэрлэгүүдэд өгдөг
- Татвар, нийгмийн даатгалд өр, авлагагүй дүүргийн татварын албанаас 2003, 2004 онд татварын хуулинд заасан үүргээ бүрэн хангалттай биелүүлсэн гэж А зэрэглэлийн гэрчилгээ авсан
- Хүнсний зүйлийг хадгалах склад, сав сайтай ба хурдан муудах зүйлийг хадгалах хөргөлтийн газартай тогтмол гэрээтэйгээр ажилладаг байсан

Тэр үед цэцэрлэгүүдэд нийлүүлсэн хүнсний материалын үнэ 1-2 сар хоцорч орохын сацуу зарим тохиолдолд 6 сараар хоцорч байсан байна. Улс орны эдийн засгийн байдал 1996 оноос тогтвортой шинж төлөв рүү орох үест цэцэрлэгүүдийн санхүүжилт 15 хоногоос 1 сараар хоцорч орж ирдэг болсон нь компанийн эргэлтийн хөрөнгөнд нөлөөлж эхэлсэн ба угийн эргэлтийн хөрөнгө муутай аж ахуй хурдан хугацаанд эдийн засгийн хувьд бүрэн бэхжиж чадахгүй байгааг харгалзан “Балчирхан” Улсын үйлдвэрийн газрыг Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2005 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрийн 124 дүгээр тогтоолоор татан буулгасан байна.